

še hušji obraz, pravi pekel pršnih plazov, mraza, snežnih metežev. Švicarji, sami mlajši fantje, so vstopili, prišli nekaj raztežajev visoko, potem pa so premočeni, premaženi, zaledeneli in zasneženi sestopili. Skoraj ves čas med sestopanjem so se nanje vsipali plazovi in plaziči, ko pa so stopili pod steno, se jim je začel pod nogami mleti nov sneg, meter novega snega.

Imeli so res večjo srečo kot pamet, da so iz patagonskega »inferna« ušli. Bili so: Hanspeter Kasper, Toni Holdener, Andres Scherrer, Ernest Scherrer in Robert Wenger.

Se isto leto je najboljši mož ekspedicije H. Kasper umrl za višinskim pljučnim edemom na začetku Peutereyskega grebena, potem ko je prejšnji dan prvi pozimi preplezal Grand Pilier d'Angle. Bil je vrh švicarskega alpinizma.

Komaj 17-leten je že preplezal raz Badile v Berghellu, v naslednjih letih ponovil sam ali s klienti najtežje smeri v Franciji in Dolomitih. Bil je član švicarske državne reprezentance, sijajen tekač, leta 1967 državni prvak v smuškem teku na 30 km. Preplezal je tudi najslovitije smeri v Yosemite in spoznal tudi nekatere težje ture v Kavkazu, skratka »vrhunski razred«.

T. O.

TURE SLOVENSkih PLEZALCEV V »LA MONTAGNE« 1975/2

Na str. 86 je zabeležena slovenska smer v Marmoladi – Gradišar, Herzog – 16. 7. 1974, značilen steber, ki se od normalne smeri obrača na levo. Novost je tudi notica o novih smereh v Julijskih Alpah. Zabeležene so tudi Site (Site), tura, ki so ponovile jugoslovanske naveze Klinar in Rozik (najbrž Rožič), Herzog in Krivic. »J. Rozik je kot drugi preplezal tri ekstremne smeri v severni steni (sc. Mangrta), ki je ena najlepših v Vzhodnih Alpah.« Zabeležene so tudi Site (Site), tura, ki so jo leta 1974 v severozahodni steni izvedli Kramar, Pollak in Volkar, dalje še Schinkova smer, ki sta jo ponovila Belak in Manfreda. V isti številki je zabeležena naša ekspedicija na Kangbačen, ki da je »eksaktno sledila Poljake iz spomladi 1974«.

T. O.

NOVA SMER V AIG. DU DRU

Toma Gross – o njem smo poročali lani v zvezi z novo smerjo v Cinah – je češki alpinist, ki živi v Zenevi. Od 21. aprila do 3. maja 1975 se je zagnal v Dru in v 12 dneh izplezal s tehničnimi sredstvi izsiljeno smer. Bil je sam in verjetno bi težko dobil tovariša za tako podjetje. Smer poteka med znano Bonattijevo smerjo in ameriškansko direttissimo.

Nova smer je nastala tudi v Grande Rocheuse, v severni steni, 20.–21. februarja 1975. Naredila sta jo P. Bourges in R. Mizrahi. Aprila sta jo že ponovila Gabarrou in Merin, maja pa Coda in Mueller. V prvi polovici poteka po Couturierovem ozebniku – 1975 že tretjič premaganem pozimi – nato po zelo strmem ledu 150 m in izstopu na vrh. Zelo je podobna švicarski smeri v les Courtes. Mnoge težke smeri so bile pozimi 1975 ponovljene v les Courtes in v les Droites.

T. O.

IZ PLANINSKE LITERATURE

SPELEOLOG, glasilo Speleološkega odsjeka Planinarskega društva »Željezničar« u Zagrebu, 20.–21. (1972–1973), strani 24.

Pred nami je jubilejna številka prvega jugoslovanskega jamarškega časopisa, ki ima zadnje desetletje dokajšnje težave z rednim izhajanjem, ki pa jih trdovratni zagrebški jamarji na čelu z urednikom ing. S. Božičevićem več ali manj uspešno premagujejo. Pri tem težkem delu jim želimo še nadaljnjih uspehov.

Uvodnik izpod peresa prvega urednika Slavka Marjanca prikazuje težave, ki so jih morali jamarji PD Željezničara prebroditi leta 1953 in 1954, da so uspeli izdati prvo številko tega časopisa, ki je na prvem jugoslovanskem speleološkem kongresu v Postojni izzvala veliko pozornost.

Vladimir Božič piše o Baračevih jamah pri Rakovici ob cesti Karlovac–Plitvice. Predlaga, da bi jih zaščitili in uredili za turistični obisk.

Branko Jalžić piše o Rudelića pečini na izviru Cetine in še o drugih jamah tega območja. Prve zapiske o tem jamskem sistemu najdemo že leta 1774, kasneje pa so sistem podrobneje preiskali prav jamarji SO PD Željezničar.

Vladimir Zebec daje nov prispevek k poznavanju sestave karbonatnih oblik v jamah. Preiskali so sigo iz 14 jam. Štiri od teh so vsebovale aragonit, v enem primeru pa sta se menjavala aragonit in kalcit. Prikazana je metoda raziskovanja, želijo pa preiskati tudi pogoje, v katerih je nastajal aragonit.

Marija Poje je poročala o raziskavah podzemeljskih mehkužcev in njihovi ekološki klasifikaciji. Sledje nekrolog za Vladimirjem Redenškom, poročilo o največjih speleoloških objektih na svetu in poročila o delu speleoloških odsekov pri planinskih društvih na Hrvaškem.

Poleg prikazane uporabe škripca Sv. Bernarda v jamarstvu so na zadnjih straneh časopisa še knjižna poročila in poročila o nekaterih važnejših akcijah doma in na tujem.

Časopis je dokaj dobro natisnila »Zadružna štampa« v Zagrebu, skice in fotografije so dobre. Upamo, da bo uredniškemu odboru uspelo slediti letnike in nas obveščati o jamarstvu v svoji republici.

D. Novak

Kazimir Tarman, ZAKAJ – ZATO V EKOLOGIJI. Pionirska knjižnica. Strani 35; Ljubljana, 1975

Konec leta 1975 smo dobili darilo. In to resnično darilo, knjigo, ki bi jo moral prebiti in osvojiti vsakdo. V poljudnem, lahkem stilu in z nebroj argumenti spoznavamo vse življenjski krogotok, spoznavamo, da smo del narave, spoznavamo, zakaj taka raznolikost življenja in kako narava gospodari, kako pa mi vplivamo na ta življenjski krog in na to gospodarstvo, kako uničujemo naše okolje. Knjižica nam daje osnovne pojme in osnovne podatke o ekologiji.

Teško je prikazati knjižico s tako bogato vse-